

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

ALTMİŞ SEKİZİNCİ İNİKAT

25 - V - 1929 CUMARTESİ

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1 — Sabık zabıt hulâsası	84		
2 — Havale edilen evrak	84		
3 — Müzakere edilen maddeler	84		
1 — Muamele vergisi kanununun birinci maddesinin tefsiri hakkında $\frac{9}{304}$ numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Maliye, Adliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları	84	nin tasdiki hakkında $\frac{1}{417}$ numaralı kanun lâyihası ve Hariciye Encümeni mazbatasını	84,86
2 — Muamele vergisi kanununun birinci maddesinin tefsirine dair $\frac{8}{334}$ numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Maliye, Adliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları	84	4 — Türkiye ile Bulgaristan arasında akit ve imza edilen bitaraflık, uzlaşma, adli tesviye ve hakem muahedesinin tasdiki hakkında $\frac{1}{438}$ numaralı kanun lâyihası ve Hariciye Encümeni mazbatasını	85,86,89
3 — Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre Hükümeti arasında imza edilen uzlaşma, adli tesviye ve tahkim mukavelenamesi-	84	5 — Sivas Mebusu İbrahim Alâettin ve İstanbul Mebusu Dr. Nurettin Ali Beylerin, meccanî, leyli talebenin mecburî hizmetlerine dair olan kanuna bir madde ilâvesi hakkında $\frac{2}{98}$ numaralı kanun teklifi ve Maarif Encümeni mazbatasını	86

1 — SABIK ZABIT HULÂSASI

Birinci celse

Kâzım Paşanın riyasetleriyle alsoldularak 1929 senesi bütçe kanunu lâyhâsının müzakeresine devamla Hariciye, Millî Müdafaa, İmalâtı Harbiye, Harita ve Umum Jandama bütçeleri kabul edildikten sonra tenefüs için celse tatil edildi.

İkinci celse

Kâzım Paşa tarafından açılarak vaktin ademi

müsaadesine mebni öyleden sonra içtima edilerek üzere celse tatil edildi.

çüncü celse

Kâzım Paşanın riyasetleriyle açılarak bütçe kanunu lâyhâsı müzakere ve müttefikan kabul olunduktan sonra cumartesi günü toplanmak üzere celse tatil edildi.

Kâtip	Kâtip	Reis
Denizli	Afyon Karahisar	
Haydar rüşdü	Rüşen Eşref	Kâzım

2 — HAVALE EDİLEN EVRAK

Teklifler

1 — İdare Heyetinin, Büyük Millet Meclisi 1928 senesi bütçesine 1 800 liralık munzam tahsisat verilmesine dair kanun taslifi (Bütçe Encümenine)

Mazbatalar

2 — Deniz 1928 senesi bütçesinin bazı fasıl ve maddeleri arasında münakale yapılması hakkında $\frac{1}{485}$ Emniyeti Umumiye 1928 senesi bütçesinin bazı fasıl ve maddeleri arasında

münakale yapılması hakkında $\frac{1}{486}$, Hariciye Vekâleti 1928 senesi bütçesinde (15 000) liralık münakale yapılmasına dair $\frac{1}{487}$, Maliye Vekâleti 1928 senesi bütçesinin bazı fasılları arasında münakale yapılması hakkında $\frac{1}{488}$, Maliye Vekâleti 1928 senesi bütçesinde (20 000) liralık münakale yapılmasına dair $\frac{1}{489}$, Millî Müdafaa Vekâleti 1928 senesi bütçesinde (20 000) liralık münakale yapılmasına dair $\frac{1}{491}$, numaralı kanun lâyhaları ve Bütçe Encümeni mazbatası.

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati: 14,10

Reis: Refet B.

Katipler: Süreyya Tevfik B. (TOKAT) Haydar Rüşdü B. (DENİZLİ)

Reis — Celseyi açıyorum efendim.

3 — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1 — Muamele vergisi kanununun birinci maddesinin tefsiri hakkında $\frac{8}{204}$ numaralı Baş vekâlet tezkeresi ve Maliye, Adliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları [1]

Hasan Fehmi B. (Gümüştane) — Efendim, esbabı mucibenin Maliye Encümeni mazbatasında olduğu anlaşılıyor. Oda okununda anlayalım.

(Maliye encümeni mazbatası okundu)

Reis — Söz isteyen varmı efendim? Mazbatayı reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir .

[1] 177 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.

2 — Muâmele vergisi kanununun birinci maddesinin tefsirine dair $\frac{8}{224}$ numaralı Baş vekâlet tezkeresi ve Maliye, Adliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları [2]

[Maliye Encümeni mazbatası okundu]

Reis — Diğer encümenlerde bu mütaleaya iştirak ediyorlar, söz isteyen varmı? Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir .

3 — Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Hükümeti arasında imza edilen uzlaşma, adli tesviye ve tahkim mukavelenamesinin tasdiki hakkında

[2] 178 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.

¹/₄₇₇ numaralı kanun lâyihası ve Hariciye Encümeni mazbatası [1]

Reis — Kanunun ikinci müzakeresidir.

Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Hükümeti arasında imza edilen uzlaşma ve adil tesviye ve tahkim muahedenamesinin tasdıkına dair kanun

MADDE 1 — Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Hükümeti arasında Ankarada 9 kanunvevel 1928 tarihinde imza edilen uzlaşma, adil tesviye ve tahkim muahedenamesi tasdik edilmiştir.

Reis — Tadilname yoktur. Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden müteberdir .

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir .

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya Hariciye vekili memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Kanunun heyeti umumiyesini tayini esamî ile reyinize arz ediyorum Lütfen reylerinizi veriniz

4 — Türkiye ile Bulgaristan arasında akit ve imza edilen bitaraflık, uzlaşma, adil tesviye ve hakem muahedesinin tasdiki hakkında ¹/₄₇₈ numaralı kanun lâyihası ve Hariciye Encümeni mazbatası [2]

Hariciye Vekili Tevlik Rüstü B. (İzmir) — Arkadaşlarım; büyük Türk milletinin arzu ve ihtiyaçlarını, onun menfaatlarını herkesten evvel görmesini bildiği kadar onların ifadesini de herkesten iyi bilen Büyük Reisi Cümhurumuz Hazretlerinin Bulgar gazetecilerine Türkiye'nin Bulgaristana karşı hisleri hakkındaki beyanatlarından sonra bu hususta bir kelime ilâve ve tekrarına lüzum kalmamıştır.

Benim burada arzedeceğim şey; Büyük Meclis arkadaşlarımdan, huzuru tasvibinize arz edilen muahedenin, işte o hislere uygun olarak tanzim edilmiş olduğunu ve iki komşu milletin menfaatlarını karşılıklı bir anlayış ve idrakinin neticesi olarak yapıldığını ve

[1] Birinci müzakeresi 65 inci in'ikat zabıt ceridesindedir.

[2] 181 numaralı matbuua zaptın sonuna merbuttur.

onun lütfen müstaceliyetle müzakeresini ve tasdik buyrulmasını arz ve istirham etmektedir. Filhakika yeni Türkiye'nin doğduğu gündenberi müteakabil muhabbet tazahürlerine şahidi olduğumuz Bulgaristanın daha Çankof Hükümeti zamanındaki Hariciye Nazırı Müsyü Pavlof ile başlayan ve son senelerde şimdiki Hariciye nazırı Müsyü Profila kısa olmasına rağmen gittikçe artan bir samimiyetle tevali ve tekerrür eden müfakatlarımız ve Başvekil Müsyü Liyapçefle bu muahedenin imzası münasebetile teati edilen telgraflar iki komşu Devlet ve Millet'in, arzettiğim hakikî menfaat ve hislerinin olduğu gibi aramızda müşahadesine fırsat bahşolmuştur.

Bu günlerde, belki de bu gün Bulgar Sobranyasında bu suretle tetkik edilmekte olup iki Hükümet münasebetleri için olduğu gibi Balkan sulhu müsalemeli için de faydalı bir eser olan bu muahede için müstaceliyet kararımızı ve onun tasdik ve tasvibini tekrar rica ederim.

Reis — Lâyihamın müstaceliyetini kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir .

Müstaceliyetle müzakeresine başlıyoruz.

Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen varmı?. Maddelere geçilmesini kabul edenler... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Türkiye ile Bulgaristan arasında akit ve imza edilen bitaraflık, uzlaşma adil tesviye ve hakem muahedesinin tasdiki hakkında kanun

MADDE 1 — Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Krallığı arasında akdedilip 6 mart 1929 tarihinde Ankarada imza edilen bitaraflık, uzlaşma, adil tesviye ve hakem muahedesini tasdik olunmuştur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — İşbu kanun neşri tarihinden itibaren müteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler .. Kabul etmeyenler .. Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — İşbu kanunun icrasına Hariciye vekili memurdur .

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. (Alkışlar)

Kanunun heyeti umumiyesini tayini esamî ile reyinize arz ediyorum .

5— *Sivas Mebusu İbrahim Alaettin ve İstanbul Mebusu Dr. Nurettin Ali Beylerin, meccani lâylî talebenin mecburî hizmetlerine dair olan kanuna bir madde ilâvesi hakkında $\frac{2}{96}$ numaralı hanun teklifi ve Maarif Encümeni mazbatası [1]*

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen varmı? Maddelere geçilmesini kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 1 — muailim mekteplerine kabul olunan talebeden şehit evladı veya kimsesiz oldukları resmî vesikalarla isbat edilenlerden şahsen bir taahhütname alınır, ve ayrıca kefaletname aranmaz.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir .

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Resi — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maarif vekili memurdur.

[1] 182 numaralı matbuva zaptın sonuna merbuttur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... etmeyenler... Kabul edilmiştir. Kanunun ikinci müzakeresine geçilmesini kabul edenler ... Kabul etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Tayini esami ile reyinize arzedilen lâyihai kanuniyelere rey vermiyen var mı?

Rey toplama muamelesi hitam bulmuştur.

Reylerin neticesini arz ediyorum:

Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre Hükümeti arasında imza edilen uzlaşma, adli tesviye ve tahkim muahednamesinin tasdiki hakkındaki kanuna kabul etmek suretile (182) zat iştirak etmiştir. Muamele tamamdır. Binaenaleyh kanun 182 reyle kabul edilmiştir.

Türkiye ile Bulgaristan arasında akit ve imza edilen bitarafılık, uzlaşma, adli tesviye ve hakem muahedesinin tasdiki hakkındaki kanuna kabul etmek üzere (192) zat reye iştirak etmiştir. Muamele tamamdır. Binaenaleyh kanun (192) reyle kabul edilmiştir.

Yarın saat 14 te içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum .

Kapanma saati : 14,35

**Türkiye Cümhuriyeti ile İsviçre Hükümeti arasında imza edilen mukavele-
lenameye müteallik kanunun neticesi arası**
[Kanun kabul edilmiştir]

Âza adedi	: 316
Reye iştirak edenler	: 182
Kabul edenler	: 182
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 132
Münhaller	: 2

[Kabul edenler]

Adana
Hilmi B.
kadri B.
Afyon Kara hisar
Ali B.
Haydar B.
İzzet Ulvü B.
Musa Kâzım B.

Aksaray
Besim Atalay B.
Kâzım B.
Amasya
Esat B.
İsmail Hakkı B.
Nafiz B.

Antalya
Doktor Cemal B.
Hasan Sıdkı B.
Rasih B.
Ankara
Ali B.
İhsan B.
Rifat B.

Sami B.
Şakir B.
Talat B.
Artvin
Asım B.
Memet Ali B.
Aydın
Emin Fikri B.

Mitat B.
Tahsin B.
Balıkesir
Ali Şuuri B.
Emin B.
Fahrettin B.
Hayreddin B.
İsmail Hakkı B.
Memet Akif B.
Sadık B.
Bayazıt
İhsan B.
Şefik B.
Bilecik
Asaf B.
Bitlis
İlyas Sami B.
Muhiddin B.
Bolu
Doktor Emin Cemal B.
Burdur
Mustafa Şeref B.
Bursa
Ahmet Münür B.
Bakteriyoluk Refik B.
Doktor Şefik Lütfi B.
Esat B.
Muhlis B.
Mustafa Fehmi B.
Refet B.
Cebelibereket
Naci Pş.
Çanakkale
Memet B.
Ziya Gevher B.
Çankırı
Mustafa Abdülhalik B.
Rifat B.
Talat B.
Ziya B.
Çorum
Doktor Mustafa B.
Münür B.
Ziya B.
Denizli
Doktor Kâzım B.
Haydar Rüştü B.
Diyarbakır
İshak Refet B.
Kâzım pş.

Zekâi B.
Edirne
Zeki Mesut B.
Elaziz
Hasan Tahsin B.
Hüseyin B.
Mustafa B.
Erzincan
Abdülhak B.
Aziz Samih B.
Saffet B.
Erzurum
Asım B.
Aziz B.
Doktor Ahmet Fikri B.
Nafiz B.
Tahsin B.
Eskişehir
Emin B.
Dr. İsmail Besim Pş.
Sait B.
Gazi ayıntap
Ahmet Remzi B.
Ali Cenani B.
Ferit B.
Reşit B.
Şahin B.
Giresun
Hacim Muhittin B.
Kâzım B.
Şevket B.
Gümüşane
Halil Nihat B.
Hasan Fehmi B.
Şevket B.
Hakâri
İbrahim B.
İçel
Hakkı B.
İzmir
Dr. Tevfik Rüştü B.
Hüseyin B.
Mahmut Celal B.
Münür B.
Isparta
Hakim Rıza B.
Hüseyin Hüsnü B.
İbrahim B.
Mükerrem B.

Istanbul
Akçuraoğlu Yusuf B.
Doktor Nureddin Ali B.
Edip Servet B.
Hüseyin B.
İhsan Pş.
Ziyaettin B.
Kars
Baha Tali B.
Dr. Sadrettin B.
Faik B.
Halit B.
Kastamonu
Cemal B.
Refik B.
Kayseri
Ahmet Hilmi B.
Doktor Burhanettin B.
Doktor Halit B.
Reşit B.
Kırklareli
Doktor Fuat B.
Kırşehir
Hazim B.
Kocaeli
İbrahim süreyya B.
Kemalettin B.
Kılıç oğlu Hakkı B.
Rağıp B.
Reşit Saffet B.
Konya
Ahmet Hamdi B.
Kâzım Hüsnü B.
Mustafa B.
Musa Kâzım B.
Naim Hazim B.
Nevzat B.
Refik B.
Tevfik fikret B.
Kütahya
Nuri B.
Rağıp B.
Recep B.
Malatya
Abdülmuttalip B.
Dr. Hilmi B.
Dr. Fazıl Berki B.
Mahmut Nedim B.
Manisa
Akif B.

Doktor Saim B.
Kâni B.
Mustafa Fevzi B.
Osman B.
Yaşar B.
Maraş
Mitat B.
Mersin
Hakkı B.
Muğla
Nuri B.
Şükrü Kaya B.
Niğde
Ata B.
Faik B.
Galip B.
Halit B.
Ordu
H. Fahri B.
Hamdi B.
İsmail B.
Recai B.
Şevket B.
Rize
Esat B.
Samsun
Adil B.
Avni B.
Doktor Asım B.
Ethem B.
Nusrat Sadullah B.
Sirt
Halil Hulki B.
Sinop
Refik İsmail B.
Sivas
İbrahim Alâeddin B.
Rasim B.
Remzi B.
Ziyaettin B.
Tokat
Bekir Lütfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Mustafa Vasfi B.
Süreyya Tevfik B.
Trabzon
Ali Becil B.
Nebi Zade Hamdi B.

Urfa
Doktor Refet B.
Mahmut B.
Refet B.

Van
Hakkı B.
Münip B.

Yozgat
Hamdi B.
Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.

Zonguldak
Memet Nazif B.
Rifat B.

Reye iştirak etmeyenler

Adana
kemal B.
Zamir B.
Afyon kara hisar
İzzet Ulvi B.
Ruşen Eğref B.
Aksaray
Neşet B.
Antalya
Ahmet Saki B.
Süleyman Şevket B.
Ankara
Gazi Mustaf Kemal
Pş. [Rs. C.]
Halit Ferit B.
Aydın
Doktor Reşit Galip B.
Doktor Mazhar B.
Balıkesir
Kâzım Pş. [R.]
Memet Cavit B.
Osman Niyazi B.
Beyazıt
Halit B.
Bilecik
İbrahim B.
Rasim B.
Bitlis
Muhiddin nami B.
Bolu
Cevat Abbas B.
Falih Rifki B. [İ. A.]
Şükrü B.
Bu dur
Salih Vahit B.
Bursa
Asaf B.
Senih B.
Cebelibereket
Ali rıza B.
Avni Pş.
Çanakkale
Samih Rifat B.

Şükrü B.
Çorum
İsmail kemal B.
İsmet B.
Denizli
Emin Aslan B.
Mazhar Müfit B.
Necip Ali B. [İ. A.]
Yusuf B.
Diyaribekir
Rüştü B.
Edirne
Faik B.
Hasan Hayrı B.
Şakir B.
Elaziz
Fazıl Ahmet B.
Nakittin B.
Erzurum
Nafi Atuf B.
Necip Asım B.
Eskişehir
Ali Ulvi B.
Gazi Ayıntap
Kılıç Ali B.
Giresun
Hakki Tarık B.
Tahir B.
Gümüşanue
Cemal Hüsnü B. [V.]
İçel
Emin B.
İzmir
Ahmet Enver B.
Kâmil B.
Mahmut Esat B. [V.]
Mustafa Rahmi B. [V.]
Osman zade Hamdi B.
Saraç oğlu Şükrü B. [V.]
Vasıf B.
İstanbul
Abdülhak Hamit B.
Ahmet Rasim B.

Dr. Hakkı Şinasi Pş.
Dr. Refik B. [V.]
Fuat B.
Hamdi B.
Hamdullah Subhu B.
Haydar B.
Süreyya Pş.
Tevfik Kâmil B.
Kars
Ağa oğlu Ahmet B.
Kastamonu
Ali Rıza B.
Hasan Fehmi B.
Memet Fuat B.
Velet B.
Kayseri
Hasan Ferit B.
Kırklareli
Mehmet Nahit B.
Şevket B.
Kırşehir
Lutfi müfit B.
Yahya Galip B.
Kocaeli
İbrahim B.
Salâhattin B.
Konya
Fuat B.
Hüsnü B.
Zühdü B.
Kütakya
Cevdet B.
İbrahim B.
İsmail Hakkı B.
Niyazi Asım B.
Maletya
İsmet Pş. [Bş.V.]
Vasıf B.
Manisa
Bahri B.
Kemal B.
Maraş
Abdülkadir B.

Memet B.
Nureddin B.
Mardin
Abdürrezzak B.
Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Nuri B.
Yakup Kadri B.
Mersin
Ali Münfi B.
Muğla
Ali Nazmi B.
Yunus Nadi B.
Rize
Akif B.
Ali B.
Atıf B.
Fuat B.
Hasan Cavit B.
Samsun
Ali Rana B.
Siirt
Mahmut B.
Sinop
Recep Zühtü B.
Yusuf Kemal B.
Sivas
Necmeddin Sadık B.
Rahmi B.
Şemseddin B.
Ş. Kara Hisar
İsmail B.
Memet Emin B.
Tevfik B.
Tekindaği
Celâl Nuri B.
Cemil B.
Faik B.
Tokat
Şevki B.
Trabzon
Abdullah B.
Arif B.

Damış B.
Hasan B. (R.V.)
Suleyman Sırrı B.
Şefik B.

Urfa
Ali Saip B.
Ferit Celâl B.

Yozgat
Avni B.
Salih B.

Zonguldak
Celâl Sahir B.
Halil B.
Hüsnü B.
Rağıp B.

Türkiye ile Bulgaristan arasında akit ve imza edilen muahedeye mütedair kanunun neticesi ârası

[Kanun kabul edilmiştir]

Âza adedi : 316
Reye iştirak edenler : 192
Kabul edenler : 192
Reddedenler : 0
Müstenkifler : 0
Reye iştirak etmiyenler : 122
Münhaller : 2

[Kabul edenler]

<i>Adana</i>	<i>Aydın</i>	Muhlis B.	Mustafa B.
Hilmi B.	Emin Fikri B.	Mustafa Fehmi B.	Nakittin B.
Kadri B.	Mitat B.	Refet B.	<i>Erzincan</i>
<i>Afyon Karahisar</i>	Tahsin B.	<i>Cebelibereket</i>	Abdülhak B.
Ali B.	<i>Balıkesir</i>	Naci Pş.	Saffet B.
Haydar B.	Ali Şuuri B.	<i>Çanakkale</i>	<i>Erzurum</i>
İzzet Ulvi B.	Emin B.	Memet B.	Asım B.
Musa Kâzım B.	Fahrettin B.	Ziya Gevher B.	Aziz B.
<i>Aksaray</i>	Hayrettin B.	<i>Çankırı</i>	Doktor Ahmet Fikri B.
Besim Atalay B.	İsmail Hakkı B.	Mustafa abdülhalik B.	Nafiz B.
Kâzım B.	Memet Akif B.	Rifat B.	Tahsin B.
<i>Amasya</i>	Osman Niyazi B.	Talat B.	<i>Eskişehir</i>
Esat B.	Sadık B.	Ziya B.	Emin B.
İsmail Hakkı B.	<i>Bayazıt</i>	<i>Çorum</i>	Dr. İsmail Besim Pş.
Nafiz B.	İhsan B.	Doktor Mustafa B.	Sait B.
<i>Antalya</i>	Şefik B.	Münür B.	<i>Gazi Ayıntap</i>
Dr. Cemal B.	<i>Bilecik</i>	Ziya B.	Ahmet Remzi B.
Hasan Sıdkı B.	Asaf B.	<i>Denizli</i>	Ali Cenani B.
Rasih B.	Rasim B.	Dr. Kâzım B.	Ferit B.
<i>Ankara</i>	<i>Bitlis</i>	Haydar Rüştü B.	Reşit B.
Ali B.	İlyas Sami B.	Necip Ali B.	Şahin B.
Halit Ferit B.	<i>Bolu</i>	<i>Diyarbakır</i>	<i>Giresun</i>
İhsan B.	Doktor Emin Cemal B.	İshak Refet B.	Hacim Muhittin B.
Rifat B.	<i>Burdur</i>	Kâzım Pş.	Kâzım B.
Sami B.	Mustafa Şeref B.	Zekâi B.	Şevket B.
Şakir B.	<i>Bursa</i>	<i>Edirne</i>	<i>Gümüşane</i>
Talat B.	Ahmet Münür B.	Zeki Mesut B.	Halil Nihat B.
<i>Artvin</i>	Bakteriyolok Refik B.	<i>Elazığ</i>	Hasan Fehmi B.
Asım B.	Doktor Şefik Lutfi B.	Hasan Tahsin B.	Şevket B.
Memet Ali B.	Esat B.	Hüseyin B.	

Hakâri
İbrahim B.
İçel
Hakkı B.
İzmir
Dr. Tevfik Rüştü B.
Hüseyin B.
Mahmut Celal B.
Münür B.
Isparta
Hakim Rıza B.
Hüseyin Hüsnü B.
İbrahim B.
Mükerrem B.
Istanbul
Akçoraoğlu Yusuf B.
Doktor Nurettin Ali B.
Edip Servet B.
Hüseyin B.
İhsan Pş.
Ziyaettin B.
Kars
Baha Tali B.
Dr. Sadrettin B.
Faik B.
Halit B.
Kastamonu
Cemal B.
Refik B.
Kayseri
Ahmet Hilmi B.
Dr. Burhanettin B.
Dr. Halit B.

Reşit B.
Kırklareli
Dr. Fuat B.
Kırşehir
Hazim B.
Kocaeli
İbrahim B.
İbrahim Süreyya B.
Kemalettin B.
Kılıçoğlu Hakkı B.
Rağıp B.
Reşit Saffet B.
Konya
Ahmet Hamdi B.
Kâzım Hüsnü B.
Mustafa B.
Musa Kâzım B.
Naim Hazim B.
Nevzat B.
Refik B.
Tevfik Fikret B.
Kütahya
İbrahim B.
Nuri B.
Ragıp B.
Recep B.
Malatya
Abdülmuttalip B.
Doktor Hilmi B.
Dr. Fazıl Berki B.
Mahmut Nedim B.
Manisa
Akif B.

Doktor Saim B.
Kâni B.
Mustafa Fevzi B.
Osman B.
Yaşar B.
Maraş
Mitat B.
Mardin
Abdürrezzak B.
Mersin
Hakkı B.
Muğla
Nuri B.
Şükrü Kaya B.
Niğde
Ata B.
Faik B.
Galip B.
Halit B.
Ordu
H. Fahri B.
Hamdi B.
İsmail B.
Recai B.
Şevket B.
Rize
Esat B.
Samsun
Adil B.
Avni B.
Doktor Asım B.
Ethem B.
Nusrat Sadullah B.

Siirt
Halil Hulki B.
Sinop
Refik İsmail B.
Sivas
İbrahim Alaettin B.
Rasim B.
Remzi B.
Ziyaettin B.
Tekirdağ
Cemil B.
Tokat
Bekir lutfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Mustafa Vasfı B.
Süreyya Tevfik B.
Trabzon
Ali Becil B.
Nebzade Hamdi B.
Urfa
Doktor Refet B.
Mahmut B.
Refet B.
Van
Hakkı B.
Münip B.
Yozgat
Hamdi B.
Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.
Zonguldak
Halil B.
Memet Nazif B.
Rifat B.

Reye iştirak etmeyenler

Adana
Kemal B.
Zamir B.
Afyon Karahisar
İzzet B.
Ruşen Eşref B.
Aksaray
Neşet B.
Antalya
Ahmet Saki B.
Süleyman Şevket B.
Ankara
Gazi Mustafa Kemal Pş.
[Rs. C.]

Aydın
Dr. Reşit Galip B.
Dr. Mazhar B.
Balıkesir
Kâzım Pş. [Rs.]
Memet Cavit B.
Beyazıt
Halit B.
Bilecik
İbrahim B.
Bitlis
Muhittin B.
Muhittin Nami B.

Bolu
Cevat Abbas B.
Falih Rıfı B. [İ. A.]
Şükrü B.
Burdur
Salih Vahit B.
Bursa
Asaf B.
Senih B.
Cebelibereket
Ali Rıza B.
Avni Pş.
Çanakkale
Samih Rifat B.

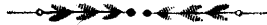
Şükrü B. [İ. A.]
Çorum
İsmail kemal B.
İsmet B.
Denizli
Emin Aslan B.
Mazhar Müfit B.
Yusuf B.
Diyarbakir
Rüştü B.
Edirne
Faik B.
Hasan Hayri B.
Şakir B.

Elaziz
 Fazıl Ahmet B.
Erzurum
 Aziz Samih B.
 Nafi Atuf B.
 Necip Asım B.
Eskişehir
 Ali Ulvi B.
Gazi Ayıntap
 Kılıç Ali B.
Giresun
 Hakkı Tarık B.
 Tahir B.
Gümüşane
 Cemal Hüsnü B. [V.]
İçel
 Emin B.
İzmir
 Ahmet Enver B.
 Kâmil B.
 Mahmut Esat B. [V.]
 Mustafa Rahmi B. [V.]
 Osman zade Hamdi B.
 Saracoğlu Şükrü B. [V.]
 Vasıf B.
İstanbul
 Abdülhak Hamit B.
 Ahmet Rasim B.
 Dr. Hakkı Şinasi Pş.
 Dr. Refik B. [V.]
 Fuat B.

Hamdi B.
 Hamdullah Suphu B.
 Haydar B.
 Süreyya Pş.
 Tefvik Kâmil B.
Kars
 Ağaoglu Ahmet B.
Kastamonu
 Ali Rıza B.
 Hasan Fehmi B.
 Memet Fuat B.
 Velet B.
Kayseri
 Hasan Ferit B.
Kırklareli
 Memet Nahit B.
 Şevket B.
Kırşehir
 Lutfi Müfit B.
 Yahya Galip B.
Kocaeli
 Salahattin B.
Konya
 Fuat B.
 Hüsnü B.
 Zühtü B.
Kütahya
 Cevdet B.
 İsmail Hakkı B.
 Niyazi Asım B.
Malatya
 İsmet Pş. [B. V.]

Vasıf B.
Manisa
 Bahri B.
 Kemal B.
Maraş
 Abdülkadir B.
 Memet B.
 Nurettin B.
Mardin
 Ali Rıza B.
 İrfan Ferit B.
 Nuri B.
 Yakup Kadri B.
Mersin
 Ali Münif B.
Muğla
 Ali Nazmi B.
 Yunus Nadi B.
Rize
 Akif B.
 Ali B.
 Atıf B.
 Fuat B.
 Hasan Cavit B.
Samsun
 Ali Rana B.
Siirt
 Mahmut B.
Sinop
 Recep Zühtü B.
 Yusuf Kemal B.

Sivas
 Necmettin Sadık B.
 Rahmi B.
 Şemsettin B.
Ş. Karahisar
 İsmail B.
 Memet Emin B.
 Tefvik B.
Tekirdağı
 Celâl Nuri B.
 Faik B.
Tokat
 Şevki B.
Trabzon
 Abdullah B.
 Arif B.
 Daniş B.
 Hsana B. [Rs. V.]
 Süleyman Sırrı B.
 Şefik B.
Urfa
 Ali Saip B.
 Ferit Celâl B.
Yozgat
 Avni B.
 Salih B.
Zonguldak
 Celâl Sahir B.
 Hüsnü B.
 Rağıp B.

Muamele vergisi kanununun birinci maddesinin tefsiri hakkında ³/₂₀₄ numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Maliye, Adliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube 1

Sayı ⁶/₅₂₆₉

30-12-928

B. M. M. Yüksek Reisliğine

20 Mayıs 1928 tarihli muamele vergisi kanununun tefsirine dair Maliye Vekâletinden gelen 29/12/928 tarih ve 10046/32 numaralı tezkerenin musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulması rica olunur efendim.

Başvekil
İsmet

Başvekâleti celileye

Hariçte imâl edilip Türkiyeye ithâl edilen maddelerden kıymetleri itibarile yüzde altı nisbetinde vergi alınacağı 20 Mayıs 1928 tarihli muamele vergisi kanununun birinci maddesinde yazılıdır. Fakat bu maddelerin sınaî müesseselerde veya el ile imalinde vergiye tabi tutulacağına dair kanunda bir kaydı sarahat olmadığı gibi bir maddenin vergiye tabi tutulabilmesi için tabii şekil ve mahiyetini kısmen teptil etmek suretile kıymetini tezyit eden ameliyelerin veya onu muhafaza etmekle kıymetini arttıran (tuzlu balıklarda olduğu gibi) mavat arasına bulunmasının kanunda zikredilen (imâl) tabiri mefhumuna dahil olup olmadığına tereddüt edilmiştir.

Gerçi dahildeki müesseselerde imâl edilen mevattan dahi yüzde altı nisbetinde vergi alınacağı mezkûr kanunun birinci maddesinde yazılı ve sınaî müesseselerle bunların vücuda getireceği mevadın ne gibi bir ameliye gördükten sonra mamul addedileceğine dair teşviki sanayi kanununda bir tarif mevcut isede münhasıran dahildeki imalâta ait bulunan bu hükmün kıyas yoluyla ithâl edilecek maddelere teşmili muvafık görülememiş olduğundan bu noktanın Büyük Millet Meclisince tefsir ettirilerek ittihaz edilecek kararın tebliğini rica eylerim efendim.

Maliye Vekili
Ş. Saracoğlu

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Eesas № 16

Mazbata

13-1-1929

Maliye Encümeni mazbatası

RİYASETİ CEEİLEVE

Muamela vergisi kanununun 1 inci maddesinin tefsiri hakkında olup encümenimize havale buyrulan tezkere müzakere olundu.

Muamele vergisi kanununun birinci maddesi dahilde imali « Kuvayı muharrike ile müteharrik sınaî müesseselerde » kaydile takyit eylemiş olduğu halde haricte imal edilen maddeler hakkında hiç bir kayıt zikredilmemiş bulunduğundan, mutlak olarak her ne ile imal edilirse edilsin idhal edilen mamul maddelerden vergi alınması lâzımdır.

Teşviki sanayi kanununun birinci maddesinde ki tarif, sınaî müesseselere ait olduğu için imal keyfiyetine ölçü tutulamaz.

Tatbikatın ne yolda olduğu hükümetten sorulmuş hariçten geldiği takdirde bilcümle mamullardan ve hatta zeytin danelerinden vergi alınmakta olduğu bildirilmiştir.

Arzolunan sarahat dolayisile hariçten giren tuzlu balıklardan da vergi alınması muvafık olup tefsiri icap eder bir cihet görülmemiştir.

Âza	Âza	Âza	Kâ.	M. M.	Reis
Konya	Kırklareli	İzmir		Gaziayıntap	
<i>T. Fikret</i>	<i>Şevket</i>	<i>Kâmil</i>	<i>Refik</i>	<i>Remzi</i>	

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

20-4-1929

Adliye Encümeni mazbatası

YÜKSER REİSLİĞE

Muamele vergisi kanununun birinci maddesinin tefsiri hakkında Maliye vekâletinden verilip Başvekâletin 30/12/1928 tarih ve $\frac{6}{5296}$ numaralı tezkeresile Adliye Encümeninine havale edilen tezkere ve Maliye Encümeni mazbatası tetkik ve müzakere edildi.

Maliye encümeni mazbatasında serdedilen sebepler encümenimizcede varit ve kanunî görülerek iştirak edilmiş ve maddenin olveçhile tatbiki muvafık olup tefsire lüzum olmadığına ittifakla karar verilmiştir. Bermucibi havale evrakın Bütçe Encümsnine tevdiî arz olunur..

Âza	Âza	Âza	Kâ.	M. M.	Ad. E. R.
Balıkesir	Sinop	Zonguldak	Yozgat	Kocaeli	Manisa
<i>O. Niyazi</i>	<i>R. İsmail</i>	<i>Nazif</i>	<i>A. Hamdi</i>	<i>Salâhattin</i>	<i>Mustafa Fevzi</i>
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Kocaeli	Ankara	İzmir	İzmir	Kayseri	Balıkesir
<i>Ragıp</i>	<i>A. İhsan</i>	<i>Enver</i>	<i>Enver</i>	<i>Reşit</i>	<i>Sadık</i>

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Mazbata № 80

Esas № $\frac{8}{804}$

Bütçe Encümeni mazbatası

RİYASETİ CELİLEYE

Muamele vergisi kanununun birinci maddesinin tefsiri hakkındaki Başvekâlet tezkeresi Maliye ve Adliye Encümenleri mazbatalarıyla birlikte Encümenimizce de tetkik ve müzakere olundu.

Bu bapta Maliye Encümeni mazbatasında dermeyan olunan mülâhazaya iştirâk olunarak maddede bu noktadan tefsiri icap eden bir cihet görülmediğinin Heyeti Celileye arzına karar verildi.

15-5-1929

Yozgat	Samsun	Kütahya	Isparta	Kâ.	R. V.	Reis
S. Sırrı	Adil	Niyazi Asım	Nükerrem	Bursa	İstanbul	Edirne
				Nuhlis	Fuat	Şakir
				Sivas	Niğde	Bursa
				Rasim	Faik	Dr. Ş. Lutfi

1. The first part of the document
describes the general situation
and the objectives of the study.
2. The second part of the document
describes the methodology used
in the study.
3. The third part of the document
describes the results of the study.
4. The fourth part of the document
describes the conclusions of the study.

Muamele vergisi kanununun birinci maddesinin tefsirine dair ³/₂₂₇ numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Maliye, Adliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelat müdürlüğü

Sayı ⁶/₂₆₇

17-1-929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Muamele vergisi kanununun birinci maddesi mucibince mükerrer sigortacılık edenlerden alınacak muamele vergisinin mezkûr madde kanuniyeye göre tarzı istifasının tefsiren tayini hakkında Maliye Vekâletinden yazılan 13-1-929 tarih ve 91326-42 numaralı tezkerenin sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktâzasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyurulması rica olunur efendim.

Başvekil
İsmet

Maliye vekâletinden Başvekâlete gönderilen 13-1-1929 tarih ve 91329 - 42 numaralı tezkeresi

Muamele vergisi kanununun birinci maddesinde sigortacılık edenlerin ifa eyledikleri muamele sebeble faiz iskonto, acyo ve prim gibi her ne nam ile olursa olsun aldıkları mebalîğden yüzde iki buçuk nisbetinde muamele vergisi alınacağı yazılıdır.

Bu fıkrai kanuniyenin mükerrer sigorta muamelâtına sureti tatbikında salim bir esas ittihazı için aşağıdaki iki cihetin tenevvürü lazım gelmektedir.

I - Mükerrer sigorta muamelatı sigorta mukavelâtı ile alınan primlerin diğer sigorta şirketlerine devir mahiyetinde bulunmasına göre mükerrer vergi alınmasına mani olmak noktasından mükerrer sigorta işlerinin,

A - Türkiyede açılan sigorta şirketlerinin memaliki ecnebiyede bulunan sigorta şirketlerine devreyledikleri mükerrer sigorta muamelâtı.

B - Türkiyede çalışan sigorta şirketlerinin yine Türkiyede bulunan şirketlere devreyledikleri muamelât.

C - Memaliki ecnebiyede bulunan şirketlerin Türkiyede çalışan şirketlere devreyledikleri muamelât.

Olmak üzere üç ayrı kısımda muamelesi icap etmektedir.

Mülga umumî istihlak vergisinin muaddel şekli olan.

Muamele vergisi umumî istihlak vergisinin mabihilistinadı olan her muamele vukuunda vergi alınması tarzının tatbikatta almış olduğu mükerrerliği bertaraf etmek ve alınacak vergiyi bir defada ve yekûnen almak gayesile ihdas edilmiş ve mükerrerliğe mahal kalmamasını teminen işbu vergiye ait kanunun muhtelif maddelerine de ahkâmı mahsusa vazedilmiş olmasına ve Türkiyede çalışan sigorta şirketlerinin memaliki ecnebiyede bulunan sigorta şirketlerine Türkiyede bulunan diğer sigorta şirketlerine devreyledikleri mükerrer sigorta primlerinin

T. B. M. M.

Ad. Encümeni

Adliye Encümeni' mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Muamele vergisi kanununun birinci maddesinin tefsirine dair Maliye Vekâletinden verilip Bş. V. in 17/1/1929 tarih ve 6/267 numaralı teskeresile Adliye Encümenine havale edilen teskere ve Maliye Encümeni mazbatası tetkik ve müzakere edildi.

Maliye encümeni mazbatasında serdedilen sebepler encümenimizce de varit görülerek iştirak edilmiş ve maddenin olveçhile tatbiki muvafık olup tefsire lüzum olmadığına ittifakla karar verilmiştir.

Bermucibi havale evrakın Bütçe Encümenine tevdi arzulunur.

Âza	Âza	Âza	Kâ.	M. M.	Da., E. R.
Balıkesir	İzmir	Ankara	Yozgat	Kocaeli	Manisa
<i>O. Niyazi</i>	<i>Enver</i>	<i>A. İhsan</i>	<i>A. Hamdi</i>	<i>Salâ'hattin</i>	<i>M. Fevzi</i>
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Kocaeli	Sinop	Balıkesir	Manisa	Kayseri	Muğla
<i>Ragıp</i>	<i>R. İsmail</i>	<i>Sadık</i>	<i>Kemal</i>	<i>Reşit</i>	<i>Ali Nazmi</i>

T. B. M. M.

B. Encümeni

Mazbata № 81

Esas № $\frac{8}{224}$

Bütçe Encümeni mazbatası

RİYASETİ CELİLEYE

Mükerrer sigorta muamelâtından muamele vergisinin ne suretle alınacağıın tayin ve tefsiri hakkındaki Başvekâlet tezkeresi Maliye ve Adliye Encümenleri mazbatalarıyla birlikte Encümenimizce de tetkik ve müzakere olundu.

Bu bapta Maliye Encümeninin noktai nazarına iştirak ile meselenin muhtaci tefsir olmadığıın Heyeti Celileye arzına karar verildi.

15/5/1929

Yozgat	Samsun	Kütahya	Bursa	Kâ.	R. V.	Rs.
<i>S. Sırrı</i>	<i>Adil</i>	<i>Niyazi Asım</i>	<i>Dr. Ş. Lütfi</i>	Bursa	İstanbul	Edirne
			Sivas	<i>Muhlis</i>	<i>Fuat</i>	<i>Şakir</i>
			<i>Rasim</i>	Niğde	Jsparta	
				<i>Faik</i>	<i>Mükerrem</i>	

Türkiye ile Bulgaristan arasında akit ve imza edilen bitaraflik, uzlaşma, adli tesviye ve hakem muahedesi-nin tasdiki hakkında $\frac{1}{423}$ numaralı Kanun lâiyhası ve Hariciye Encümeni mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube 1

Sayı $\frac{6}{1400}$

4 - 4 - 929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Türkiye ile Bulgaristan arasında akit ve imza edilen bitaraflik uzlaşma, adli tesviye ve hakem muahedesi-nin tasdiki hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 27/3/1929 tarihli içtimanda Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibe mazbatası ve teferrüatıyla birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Bş. V.

İsmet

Esbabı mucibe

Komşularile vesair dost Devletlerle uzlaşma ve hakem muahedeleri aktemek suretile sulhü temin için açdığı yolda devam eden Türkiye Cümhuriyetinin bu defa da komşusu bulunan Bulgaristan ile imza eylediği Bitaraflik, Uzlaşma, Adli tesviye ve Hakem Muahedesi kanun lâiyhası ile birlikte Büyük meclisin tetkik ve tasvibine arz ediliyor.

Bulgaristanla 18 teşrinievvel 1925 tarihinde Ankarada imza edilmiş olan ve iki memleket beyninde samimî sulhü ve daimî muhadeneti tevsik eden muahedenin bir zeyli olan işbu Hakem Muahedesi yekdiğerine karşı dostluk hislerini besliyen iki komşu millet arasında tevellüt edebilecek her hangi bir ihtilâfın diploması tarikile halli mümkün olmadığı takdirde uzlaşma veya hakem suretile halledilmesi usullerini göstermektedir.

İşbu muahede ile iki Devlet, 18 teşrinievvel 1925 tarihli dostluk muahedesile taaruz eden, siyasi ve iktisadi hiç bir itilâfa girmemeği taahhüt etmişlerdir. akitlerden biri muslihane hareketine rağmen diğer bir veya bir kaç Devlet tarafından tecavüze uğradığı takdirde diğer taraf ihtilâfın bütün devamı müddetince bitarafliğa riayet edecektir.

Åkitler beyninde tahaddüs edip diplomasi tarikile halledilemiyen bilcümle ihtilâfları evvel emirde bir uzlaşma komisyonuna havale etmeği ve orada da hallü fasıl edilemez ise Beynelmilel Adalet Divanına veya tahkimname tanzimi suretile hakem mahkemesine havale etmeği kabul eylemişlerdir.

Muahedenin diğer maddeleri, uzlaşma ve hakem usullerinin ne suretle tatbik olunacağı ve iki taraftan birinin salâhiyetine veya hakimiyet hakkına tealluk eden mes'elelerin muahede ahkâmından hariç kalacağı hususunda tafsilâtı havidir.

Türkiye Cümhuriyeti Bulgaristanla bu muahedeyi aktetmekle iki memleket beyninde mevcut olan dostluğu kuvvetlendirmek ve iki komşu arasında hadis olabilecek ihtilâfları da hall-etmek gayesini takip eylemiştir.

Yakın Şarkta sulhun yerleşmesini ve devamını temin için mühim bir vasıta olan bu muahede Büyük Meclisin yüksek tasvip ve tasdikına arz edilir.

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Karar № 17

Esas № 433

13-5-1929

Hariciye Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Türkiye Cümhuriyeti ile Bulgaristan Kırallığı arasında 6 - mart - 1929 tarihinde Ankarada akit ve imza edilen « bitaraflik, uzlaşma, adli tesviye ve hakem » muahedesinin tasdikına müteallik kanun lâyihası Harciye Vekili Tefvik Rüştü Beyefendinin huzurile encümenimizde tetkik edildi .

Türkiye Cümhuriyetinin komşularıyla iyi münasebetler tesisi ve cihan sulhunda mühim bir amil olması arzu ve gayesine, işbu muahedenin dahi yeni bir vesika teşkil ettiği görülmüş ve bahusus Bulgaristanla aramızda ötedenberi carî olan ve idame ve takviyesi tarafeynin âli menfaatlarına uygun bulunan samimî dostluk rabitalarını filhakika kuvvetlendirmeğe bir vasıta olacağı memnuniyetle müşahade edilmiş olmağla encümenimizce müttefikan tasvip ve Heyeti Celilenin tasdikine arz edilmek üzere Yüksek Reislığe takdim edilmiştir.

Âza	Âza	Âza	Kâtip	M. M.	Ha. E. Reisi
Kocaeli		Sivas	Edirne	Siirt	Erzincan
<i>İ. Süreyya</i>		<i>Necmettin</i>	<i>Zeki Mesut</i>	<i>Mahmut</i>	<i>Saffet Ziya</i>
		Âz	Âza	Âza	Âza
		Bursa		Trabzon	
		<i>Ahmet Münir</i>		<i>H. Nebizade</i>	

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kırallığı beyninde aktolunan Bitaraflik, Uzlaşma, Hukukî tesviye ve hakem muahedenamesi

Bir taraftan Türkiye

Diğer taraftan Bulgaristan, Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kırallığını birbirine bağlayan ananevi rabitaları kuvvetlendirmek ve iki memleket beyninde tahaddüs edecek olan ihtilâfları, uzlaşma hukukî tesviye ve hakem usulile halleylemek arzusu ile mütehassis oldukları halde bu hususta bir muahede aktine karar vermişler ve bu maksatla murahhasları olarak

Türkiye Reiscumhuru Hazretleri

Türkiye Cumhuriyeti Hariciye Vekili, İzmir mebusu Dr. Tefvik Rüştü Beyfendi
Haşmetli Bulgarlar Kırallı Hazretleri

Bulgaristanın Ankara Fevkalâde Murahhas ve Orta Elçisi Mösyö T. C. Pavloff cenapların tayin etmişler, ve müşarüleyhler bu baptaki mezuniyet vesikalarını yekdiğerine tebliğ ile usul ve kaidesine muvafık bularak atideki hükümleri kararlaştırmışlardır :

Madde 1 — Yüksek akitler, Bulgaristan ile Türkiye beyninde 18 Teşrinevvel 1925 tarihinde münakit dostluk muahedenamesinin birinci maddesile taaruz edecek olan siyasi ve iktisadi hiç bir itilâfa girmemeği teahhüt ederler.

Madde 2 — Yüksek akitlerden biri, muslihane tavır ve hareketine rağmen diğer bir veya müteaddit Devletler tarafından tecavüze uğradığı takdirde, diğer Taraf ihtilâfın bütün devamı müddetince bîtarafılığı muhafaza edecektir.

Madde 3 — Yüksek âkitler arasında hadis olupta diplomsî tarikle hal ve faslı mümkün olmayan her türlü ihtilâflar, işbu muahede de tespit edilmiş olan şerait dahilinde uzlaşma, hukukî tesviye ve ya hakem usullerine tabi tutulacaktır.

Modde 4 — Üçüncü maddenin ahkâmı, yüksek âkitler beyninde mer'î muahedeler mucibince iki taraftan birinin salâhiyetine dahil olan mes'elelerde tatbik olunmayacaktır.

Mezkûr ahkâm, hakkı hakimiyete tealluk eden mes'elelerde de tatbik edilmeyecektir. Yüksek âkitlerden herbiri, bir mes'elenin hakkı hakimiyete tealluk edip etmediğinin tahrirî bir beyanname ile tespit etmek hakına malik olacaktır.

Maamafih diğer taraf bu mes'elenin hakimiyet sahasına girdiğine itiraz ettiği [takdirde mezkûr mes'elenin hakkı hakimiyete tealluku olup olmadığını tayin ettirmek için hakeme müracaat edebilecektir.

Madde 5 — 1 - Eğer, bir ihtilâfın mevzuu, iki taraftan birinin dahilî kanunlarınca, makamâtı adliyenin salâhiyetine tealluk ediyorsa, taraf ait olduğu makamca makul mühletler zarfında kat'î bir karar verilmeden evvel bu ihtilâf hakkında işbu muahede de mezkûr muhtelif usullere müracaata muhalefet edebilir.

2 - Bu takdirde, işbu muahede tasvip edilmiş olan usullere müracaat etmek isteyen taraf bu arzusunu, mevzubahis karardan itibaren bir sene zarfında diğer tarafta bildirilecektir.

Madde 6 — Akitlerin birbirinden bir hak mutalebe etmelerini tazammun eden ve diplomasî ve uzlaşma tarikle halli mümkün olmiyan ihtilâflar, eğer akitler müttehiden tahkimname tanzimî tarikle ve atide münderiç şerait dairesinde bir hakem mahkemesine müracaat için ittifak edemezler ise hükmedilmek üzere Beynelmilel Daimî Divanı Adalete tevdi olacaktır.

Kazaî veya hükmi karar hukuku düvel prensiplerine tevfiakan verilecektir.

Madde 7 — Âkitler evvelki maddede istihdaf olunan ihtilâfların bir hakem mahkemesine tevdi hususunda müttefik oldukları takdirde bir tahkimname kaleme alınarak bunda ihtilâfın mevzuu, hakemlerin intihabı ve takip olunacak usul tespit edilecektir.

Tahkimnamede kâfi derecede malumat vuzuh ve katiyet bulunmadığı takdirde beynelmilel ihtilâfların muslihane surette halline müteallik 18 teşrinevvel 1907 Lahaye mukavenamesi ahkâmı kendiliğinden tatbik olunacaktır.

Madde 8 — Evvelki maddede mevzubahis olan tahkimname hakkında âkitler itilâf edemezlerse veya hakemler tayin edilemezse üç aylık bir mühletten sonra âkitlerden her hangi biri ihtilâfı doğrudan doğruya ve istida ile Beynelmilel Daimî Divanı Adalete arz etmekte muhtar bulunacaktır.

Madde 9 — Kazaî⁴ veya hükmi karar, âkitlerden birinin makamâtı adliyesi veya her hangi diğer bir makamı tarafından verilen bir karar veya ittihaz olunan bir tedbirin hukuku düvele tamamen veya kısmen muhalif olduğunu dermeyan eyler ve mevzubahis tarafın hukuku esasıyesi bu karar veya tedbirin netayıç ve avakibinin iptaline cevaz vermez veya ancak gayri kâfi surette iptalini mümkün kılsa kazaî veya hükmi hükümden dolayı mutazarrır olan tarafa muhik bir tazminat verilmesi hususunda âkitler müttefik kalmışlardır.

Madde 10 — Üçüncü maddede mevzubahis her türlü ihtilâflar için, dördüncü madde ahkâmı mahfuz kalmak üzere, yüksek akitler, beynelmilel Daimî Divanı Adalete huzurunda bir muameleye girişmeden veyahut hakem usulüne müracaat etmeden evvel işbu muahede de mündemiç uzlaşma usulüne müracaat eylemeği taahhüt ederler.

2 - Uzlaşma teşebbüsü akamete uğradığı takdirde ve uzlaşma komisyonunun mesaisinin hitamından itibaren bir aylık mühletin mürurunu müteakip ihtilâf, Beynelmilel Daimî Divanı Adalete veyahut 7 inci maddede münderiç hakem mahkemesine tevdi edilecektir.

Madde 11 — Evvelki maddede mevzubahis olan ihtilâflar akitler tarafından teşkil edilecek olan daimî veya hususî bir uzlaşma komisyonuna tevdi olunacaktır.

Madde 12 — Âkitlerden birinin diğeriinden talebi üzerine altı ay zarfında bir daimî uzlaşma komisyonu teşkil edilecektir.

Madde 13 — Uzlaşma, atide gösterildiği surette intihap edilecek olan üç âzadan müteşekkil bir uzlaşma komisyonuna tevdi edilecektir. Yüksek âkitlerden her biri mütekabilen kendi vatandaşları arasından intihap edilecek birer komiser tayin edecekler ve komisyon reisini de müttefikan bir üçüncü devlet tabaasından intihap eyliyeceklerdir. Komiserler üç sene için tayin olunacaklardır. Bunlar tekrar intihap edilebilirler. Müttefikan tayin edilmiş olan komiser, memuriyeti esnasında tarafeynin ittifakile istihlâf edilebilir. Bundan maada âkitlerden her biri, kendisi tarafından tayin edilmiş olan komiseri daima değıştirebilir. İstihlâf edilmelerine rağmen komiserler elde olan işlerini nihayete erdirmek üzere mevkilerinde kalacaklardır.

Öfüm, istifa veya her hangi bir mani dolayisile münhâl olacak yerler, en kısa bir müddet zarfında mevzubahs tayinler usulüne tevfikân doldurulacaktır.

Madde 14 — Bir ihtilâfın hudusunda, âkitlerce tayin edilmiş bir daimî uzlaşma komisyonu mevcut bulunmıyor ise, ihtilâfın tetkiki için, âkitler başka türlü bir karar vermedikleri takdirde, evvelki maddede mevzubahs tayin şeraitine tevfikân hususî bir komisyon teşkil edilecektir.

Maade 15 — Yüksek âkitlerden birinin uzlaşma usulüne müracaat hususundaki niyet ve arzusunu diğeriine iblağından itibaren üç ay müddet zarfında, mukabil taraf komiseri tayin edilmediği veyahut yüksek âkitlerce müttefikan komisyon reisi intihap olunmadığı takdirde İsviçre Konfederasyonu reisinden lâzımgelen tayinlerin icrası rica olunacaktır.

Madde 16 — 1 - Uzlaşma komisyonuna müracaat keyfiyeti, müttefikan hareket eden âkitlerin beraberce ve ittifak olunamadığı takdirde âkitlerin biri veya diğeri tarafından reise bir istida vermek suretiledir.

2 - İstida, ihtilâf mevzuunu muhtasaran anlattıktan sonra komisyondan bir uzlaşmaya vardırarak her türlü tedbirlere müracaat eylemesi talebini ihtiva edecektir.

3 - — İstida âkitlerden yalnız biri canibinden verilmiş ise müstedî tarafında derhal diğeri tarafa tebliğ edilecektir.

Madde 17 — 1 - Bir ihtilâfın âkitlerden biri tarafından daimî uzlaşma komisyonuna havale edildiği tarihten itibaren 15 gün zarfında âkitlerden her biri bu ihtilâfı tetkik için komiserini bu işte ihtisası olan bir kimse ile istihlâf edebilir.

2 - Bu hakkından istifade eden taraf keyfiyeti derhal diğeriine ihbar edecektir. Diğeri taraf da bu takdirde ihbarın vaki olduğu tarihten itibaren on beş gün zarfında aynı tarzda hareket etmekte muhtardır.

Madde 18 — Uzlaşma komisyonu, âkitlerin muhalif bir kararı olmadığı takdirde, reisi tarafından tayin edilecek mahalde ictima edecektir.

Madde 19 — Uzlaşma komisyonu mesaisinin neşir ve ilâmı, ancak âkitlerin muvafakati ile komisyon tarafından ittihaz olunacak bir karara mütevekkiftir.

Madde 20 — 1 - Hilâfında bir hüküm olmadıkça uzlaşma komisyonu, mesai usulünü bizzat tanzim edecek ve bu usul behemehal mürafaa şeklinde olacaktır. tahkikat hususunda, komisyon müttefikan başka türlü bir karar vermez ise, beynelmilel ihtilafların muslihane halline dair 18 teşrinievel 1907 La haye mukavelenamesinin üçüncü faslı ahkâmına iltiba eyliyecektir.

2 - Âkitler uzlaşma komisyonu nezdinde kendileri komisyon arasında mutavassit hizmetini gören ajanlar tarafından temsil edileceklerdir. Bundan maada âkitler kendileri tarafından bu husus için tayin edilen müşavir ve mutahassısların yardımına müracaat edebilecekleri gibi şahadetlerini kendilerince faydalı addettikleri her türlü eşhasın komisyonca istimaı talep eyliyebileceklerdir.

3 - Komisyon dahi her iki tarafın ajanları ile müşavir ve mutahassıslarından şifahi izahat talep etmek ve her hangi bir şahsı Hükümetinin muvafakatile celp ve istima eylemek salâhiyetini haiz olacaktır.

Madde 21 — Hilâfında âkitlerin bir itilâfı olmadıkça, uzlaşma komisyonunun kararları

ekseriyeti ara ile ittihaz olunacaktır ve komisyonda ihtilâfın esası hakkında ancak bütün âzaları mevcut bulunduğu taktirde hükmünü verebilecektir. Şukadar ki komisyonun celselerinden muntazaman haberdar olan yüksek âkitler, kendilerini komiserleri ve ya bunların bir manii zuhurunda on yedinci maddede mevzubahs şerait dahilinde tayin edecekleri bir vekil marifetile temsil ettirmek mecburiyetindedirler.

Madde 22 — Âkitler uzlaşma komisyonunun mesaisini kolaylaştırmayı ve olabilen en geniş mikyasta kendisine bütün vesai ve faydalı malûmatı vermeği ve komisyonun memleketleri dahilinde kanunlarına tevfiikan müşahitler veya mütehassıslar ikame ve istimai ile vak'a mahalline gitmesini te'min için malik oldukları bütün vasıtaları kullanmayı taahhüt ederler .

Madde 23 — 1 - Mesaileri müddetince komiserlerden her birine miktarı âkitler tarafından müttefikan tespit ve müsavi surette taksim edilecek olan bir tazminat verilir.

2 - Komisyonun faaliyet dolayisile hasıl olacak masarifi umumumiye de aynı vechile taksim edilecektir .

Madde 24 — 1 - Uzlaşma komisyonunun vazifesi muhtelifün fih meseleleri tavzih etmek, bu uğurda faydalı malûmatı tahkikat yolu ile veya başka bir şekilde toplamak, ve tarafeyni uzlaş-tırmağa gayret etmektir. Komisyon meseleyi tetkik ettikten sonra muvafık gördüğü hal tarzım âkitlere izah ve bu hususta fikirlerini beyan için kendilerine bir mühlet ita eyleyebilir .

2 - Mesaisinin hitamında komisyon, ahvale göre ya âkitlerin uzlaştığını gösteren ve mevcut ise uzlaşma şartlarını ihtiva eden veyahut uzlaşma imkâmı bulunmadığını kaydeyleyen bir zabıt-name tanzim eder. Zabıtname komsiyon mukarreratının ittifakı ara ilemi kabul edildiğinden veya edilmediğinden bahsetmeyecektir .

3 - Komisyon mesaisi, âkitler başka türlü bir karar vermedikçe muhtelifünfih meselenin tevdi gününden itibaren altı ay zarfında nihayete ermiş bulunacaktır.

Madde 25 — Komisyonun zabıtnamesi bila tehir âkitlere bildirilecektir. Bunun neşrü ilanı âkitlerin kararına vabestedir.

Madde 26 — 1 - Uzlaşma Komisyonu mesaisinin hitamını teakup eden ay zarfında âkitler uzlaşmaz ise, beher taraf ihtilâfın hukuku düvel prensiplerine tevfiikan hükmedecek olan beynelmilel Daimî Divanı Adalet tevdiiini talep edebilir .

2 - İhtilâf, Divanın reyine nazaran huauki mahiyette olmadığı takdirde âkitler işbu ihtilâfi divanın, bir hukuku düvel kaidesi tatbik edilmezse, nasafet dairesinde halledilebileceği hususunda müttefikdirler.

Madde 27 — 1 - Âkitler, adli ve hükemi kararların veya uzlaşma komisyonu tarafından teklif edilecek olan anlaşma tarzlarının tatbikini ihlâl kabiiyetinde olan her gûna tedabirden tevakkı ile, sureti umumiyede ihtilâfi teşdit veya tevsi edebilecek her türlü harekâttan ictinap eylemeği taahhüt ederler.

2 - İhtilâf uzlaşma komisyonuna havale edilmiş bulunuyorsa komisyon muvafık gördüğü muvakkat tedabiri âkitlere tavsiye edebilir.

Madde 28 — İşbu muahedenin tefsir ve tatbikına ait ihtilâflar beynelmilel Daimî Divanı Adalet tevdi edilecektir .

Madde 29 — 1 - İşbu muahede tasdik olunacak ve tasdiknameler Sofyada teati olunacaktır.

2 — Mezkûr muahede tasdiknamelerin teatisi tarihinden itibaren beş sene müddet için aktolunmuştur.

3 - İnkizası tarihinden aşgarî altı ay evvel fesholunmassa ikinci bir beş senelik müddet daha mer'i kalacak ve temdit şekli bu tarzda devam edecektir.

4 - Âkitlerin biri tarafında muahedenamenin fesih hakkı mahfuz olmakla beraber müddetin hitamı esnasında başlanmış olan davalar neticeleninceye kadar tabii cereyanlarını takip edeceklerdir.

Balâda isimleri zikredilen murahhaslar işbu muahadeyi imza etmişlerdir .

Ankarada 6 mart 1929 tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Dr. T. Rüstü

Th. Pavloff

Türkiye ile Bulgaristan arasında akit ve imza edilen bitaraflık, uzlaşma adli tesviye ve hakem muahedesinin tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile Bulgaristan Kırallığı arasında aktedilip 6 mart 1929 tarihinde Ankarada imza edilen bitaraflık, uzlaşma, adli tesviye ve hakem muahedesi tasdik olunmuştur.

MADDE 2 — İşbu kanun neçri tarihinden itibaren muteberdir.

MADDE 3 — İşbu kanunun icrasına Hariciye Vekili memurdur.

27-3-929

Ha. V. <i>D. T. Rüştü</i>	Da. V. <i>Ş. kaya</i>	M. M. V. <i>M. Abdülhalik</i>	Ad. V. <i>M. Esat</i>	Bş. V. <i>İsmet</i>
S. İ. M. V. içtimada bulunmadı	İk. V. <i>M. Rahmi</i>	Na. V. <i>Recep</i>	Mf. V. <i>H. Vasıf</i>	Ma. V. <i>Ş. Saraçoğlu</i>

Sivas mebusu İbrahim Alâettin ve İstanbul mebusu Dr. Nurettin Ali Beylerin, meccani leyli talebenin mecburî hizmetlerine dair olan kanunna bir madde ilâvesi hakkında ²/₉₆ numaralı kanun teklifi ve Maarif Encümeni mazbatası

13-V-1929

Yüksek reisliğe

Muallim mekteplerine bir çok kimsesiz ve zeki çocuklar müracaat ve müsabaka ile kaydolmakta ve bunların bir kısmı şehit evladı veya kimsesiz olduklarından kefaletname vermemektedirler. Maarif teşkilâtına dair olanakınununda muallim mekteplerine girecek kimsesiz çocukların yalnız şahsî taahhütname vererek kabul edilebileceği hakkında bir kayıt yoktur. Halbuki meccani leyli talebenin mecburî hizmetlerine dair olan 15 mayıs 1928 tarihli kanunun 4 üncü maddesinde lise ve orta mekteplere kabul edilecek kimsesiz talebeden şahsî taahhütname alınabileceği tasrih etmiştir. Lise ve orta mekteplere girecek kimsesiz çocuklardan şahsî taahhütname kabul edilebileceği künunen caiz olunca muallim mekteplerine girecek kimsesizlerden ve bu suretle şahsen taahhütname alınması evleviyetle tecviz eylemek lâzım gelir. Binaenaleyh maruz maddenin Maarif teşkilâtına dair muallim mekteplerine muteallik olan 1237 numaralı kanuna ilâveten kabulünü istirham ederim.

İstanbul Mebusu
Dr. Nurettin Ali

Sivas Mebusu
İ. Alâettin

Teklifi kanunî

MADDE 1 — Muallim mekteplerine kabul olunan talebeden şehit evladı veya kimsesiz oldukları resmî vesikalarla isbat edilenlerden şahsen bir taahhütname alınır, ve ayrıca kefaletname aranmaz.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hukmünü icraya Maarif Vekili memurdur.

Maarif Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Muallim mektepleri talebesinden şehit evladı veya kimsesiz olanların şahsî taahhütname vererek kabul edilebilmeleri hakkında Sivas mebusu İbrahim Alâettin ve İstanbul mebusu Nurettin Ali Beyler tarafından teklif edilip Encümenimize havale buyrulaln kanun lâyihası esbabı mucibesile ve Orta Tetrisatı Umumi Müdürü Cevat Beyin huzurile tetik olundu.

Muallim mekteplerine müracaat eden talebeden dir kısmı şehit evladı oldukalı veya kimsesiz buldukları için kifil bulamamaktadırlar. Meccani lyli telabenin mecburî hizmetlerine dair kaunda lise ve orta mekteblere kabul edilecek kimsesiz çocuklardan şahsî taahhütname alınacağı müsarrah bulumakta isede muallim mektepleri için böyle bir sarahat olmadığından bir

çok mekteplerde bu sarahatsızlıktan dolayı tereddüt ve müşkülât zuhur etmektedir. Zeki ve kabiliyetli ve diğer şartları haiz çocukların bu sarahatsızlıktan dolayı muallim mekteplerine kabul edilmemeleri hem hakka hemde memleket ihtiyacına munafidir. Bu sebeplerden dolayı teklif muhik vevarit görülmüş olmakla Heyeti Umuiyeye sevkine karar verildi.

Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Kâ	M.	Ma. En. Reisi
<i>Hamdi</i>	<i>K.O. Hakki</i>	<i>Refet</i>	<i>Haydar</i>	<i>Rahmi</i>	<i>A. Ulvi</i>	Sivas <i>İ. Alâettin</i>	<i>İ. Hakki</i>

